

THÂN-CHUNG

XUẤT BẢN MỖI TUẦN

Chủ-nhiệm:

DIỆP-VĂN-KÝ

Tòa báo:
Góc đường Filippini và Espagne
GIẤY THỜI KHÓI: 324Chủ-bút:
NGUYỄN-VĂN-BÁ

...CÒN ỐNG NGUYỄN-AN-NINH?

Quyền bá tước vẫn là một cái quyền của hình luật đất đai riêng cho quan Tham-án và quan Chưởng lý. Song mấy ngày nay nhớ là mồi khi tha bát ở xứ này đều có quan hệ rất lớn với chánh-thị nhà nước thuộc địa.

Ông ta Nguyễn-Dinh-Kieu đã được tái ngoại hầu tra. Kêu rằng được tuồng cung chưa đúng. Vì tha ra là một lỗ tát nhiên. Người vô tội mà bị giam hàng tháng, thì nay được tha ra cũng chẳng có chi đáng làm mờ.

Tôi cũng biết nhau như ai rằng hè mồi khi xảy ra việc chi mà Tòa đã phủ cho quan Tham-án tra xét, thì già vẫn được quyền tha bắt tùy tiện. Dẫu như Ngài có bắt làm, giam ai tháng qua tháng nay, rồi đến

thì người ấy cũng chẳng có thể nào than trời trách đất chi dặng. Biết đó như có lời, là lời ở Hình-luật Langas đã làm ra như thế. Tuy bên Pháp cũng đã làm người công-kích tài luật ấy, song đến bây giờ vẫn chưa có điều chỉ kiến hiệu. Luật chẳng những để quyền tạm-giam cho quan Tham-án, cho quan Chưởng-ly mà thôi, mà lại còn cho mấy ông & Préfet tức cũng như ông Thủ-đốc ở xứ này dặng quyền bắt giam nữa. Song sự dâm tâm vì đó mà phản kháng càng mạnh thêm, nên từ khi có luật này, mấy ông & Préfet & lí ai đồng diễn, mấy ông Thủ-đốc bên này cũng vậy.

Luật của An-lê lại khác. Mỗi khi bắt ai thì phải xét liền nội trong 24 giờ, bằng không tội thi tha ngay, còn như đương hèn, cần phải tra xét, thì để cho người bị bắt đóng tiền thi-chứn-thù-ngoại, và như người ấy là một người có uy-sắc, danh-gia trong xứ lại không tiền thuế chém nữa.

Bó là nói sơ cho biết, chờ hôm nay không phải tôi muốn khảo-cứu, so sánh hình luật chi mà nói cho dài. Tôi cũng chưa có ý chí công-kích hình lít-lít Langas; tôi đâu dám làm tài khôn mà ra lảnh một chuyện, để có những tay thông thạo thế lực, thêm ở bên Pháp làm biết bao nhiêu phen, mà mấy chục năm nay dẫu còn dò.

Tôi chỉ muốn dàn ra dặng chí rõ ràng đối với một điều luật chưa lấy chí làm tôn thiên, tên mỳ, thi ai là người thay mặt cho luật dặng cầm cùn công-binh-càng nêu dẻ dace. Vả chuyện đó ở xứ này lại còn dẻ dace hơn nữa. Vì mồi khi tha, khi bắt đều có quan hệ rất lớn với quyền thống trị chánh-phủ thuộc địa.

Bên này chẳng phải như bên Pháp, bên này chẳng ai hiểu cái nghĩa «Chánh-phủ phản quyền» là gì. Theo dân Annam, Tòa-án là chánh-phủ, chánh-phủ là Tòa-án. Và họ nghĩ thầm như thế cũng có nhiều khi trống.

Dần dà hiểu như vậy. Tòa-án có nên cần thận trong sự bắt buộc chúng?

Diệp-văn-Ký

Người Nhứt dự-bí ở Hán-Khâu

Từ khi ở Thùy-hạnh-lâm phát hành việc án mạng, phong trào đình-công với Nhứt ở Hán-Khâu càng ngày càng dữ-dội. Trước kia dân Tàu ở Hán-Khâu làm công cho Nhứt bấy ngàn người, hồi này đã đình-công trên hai ngàn người. Còn ít người làm công ở các tàu thủy của Nhứt chưa chịu đình-công thi hội bài-công ủy viên đã gửi điện buộc phải thôi việc lập tức. Ngoài đó lại có mấy chiếc tàu thủy thường-thường di lại vận lương thực ở Thượng-hải với Hán-Khâu.

Ấy vậy, sao mà theo như lời mấy ông trọng-sư ở đây, thi xú này xin tại ngoại hầu tra thái là khô. Khô cho đến nỗi như tuồng tất cả mấy ông trọng-sư & Salagon đã đứng đứng đơ mà kêu râp suối. Vả có một ông trọng-sư quen với tôi đã nói rằng trong số người vô tội được tòa tha bổn mà chịu giám tra có lẽ gần đến 30 phần trăm.

Một trăm người bị giam mà hết 80 người vô tội, thi đầu cho ai là người hòa hưởn thế nào, cũng phải nhận là hơi nhiều một chút.

Chẳng nói đâu xa, cót như mấy trăm người bị bắt bởi-kia Nguyễn-AN-NINH đó thi dù biết,

Vì phong trào bài-công-kích hết nay vậy, cho nên người đó-doi-lâm.

Nhứt & Hán-Khâu cũng Mỹ-lan

(Đỗ-Tân)

...CÒN ỐNG NGUYỄN-AN-NINH?

Annam là ch้อง-tinh-tuần
của nước Pháp

• Trong con dân Đông-duong.

Annam vây, Cao-mèn, người Miêng cũng vậy, không một ai không hề cùi giữ lè xưa tục cũ mà nhân phần mình là con tin thần của nước Pháp. Ấy là một câu trong bài-diễn-văn của cụ Toàn-quyền Pasquier đã đọc ở trong đèn Pugnier mà Thân-Chung số trước đã dịch ra quốc văn như vậy.

Cụ Pasquier nói vậy, phải không?

Phải lâm chờ. Chứng minh là dân Annam đối với những lời của cụ toàn-quyền chỉ được phép khen là «phái». Annam là con

nhân của Pháp cu

Pasquier nói «rất phái».

Song theo như khoa học sanh-lý, thi

& the gian, bắt kỳ loài gì, hể

còn thời tái phái có ý chòng, cái

đó Tân-Việt cần phải nghiên cứu

Đã lại phải giờ đến lịch-sử.

Từ đời vua Hồng-bàng An-

Nam đã là ch้อง-thê phu-dao,

phu-dao nghĩa là «đạo cha».

Như vậy thì nước Annam là giống

đây. Còn nước Pháp thuộc nam

với phì-cô

Guilbaud ra công

nhân dân

Song sau, ôi cùu

người dân

tra thấy chờ thán

giá của ôi

dà gởi theo lán

sóng muôn

rừng ròn! Ấy vậy

một người dà danh vọng, có

công lao nhưng ôi mà ai ngờ

chành-phủ dàu nô! Chánh-

phủ thiết

còn có trợ cấp cho

700.000

đàn, song đối với

những công ty vi-dai của

ông

thì chúng dàu nhau vào đầu,

nên bảy lầu

vẫn phải vay

thâm niêm

nhưng 1924

ông đã

bị bờ-nô mà

đến nay không

đem bùn-nhô

«mè day»

chỗ

đi

nhưng chìu

HỌC THUYẾT

KHOA-HỌC VỚI VĂN-HÓA

III

Sự xung-dột và sự điều hòa của ba thứ văn-hóa

Tôi hỏi gần nay, đối với sự xung-dột của ba thứ văn-hóa có nhiều người chủ trương điều hòa. Họ lấy cớ rằng: hiện-tượng & trong vô-trụ quan (conception de l'univers) và nhân-sanh quan rất là phồn-phức, muôn dem nhũng hiện-tượng phồn-phức ấy mà giải-quyet cho giao-gang, không phải lối lục một người có thể làm được, mà cũng không phải một thứ học-thuyết có thể bao-quát được hết. Tất phái chia mòn xé loại mỗi người mỗi khoa, thi cái «biết» của mình, v.v. rõ-trụ quan và nhân-sanh quan, mới có thể vừa-nhiều vừa-chắc. Bởi vậy, biện-nay học-thuyết có khoa chuyên-môn, học-giá có nhà chuyên-môn, dem nhũng văn-de quan hệ đến vô-trụ-quan và nhân-sanh quan. chia ra ba thứ sau này:

1. Viết gì?

2. Là thế nào?

3. Bởi vì đâu?

Muôn dem ba câu hỏi ở trên ta trả lời cho rõ-ràng đây gọn, thi phải chia từng mòn mà nghiên-cứu, mới có thể tưống-tận không sót chỗ nào. Khoa-học là văn-hóa để nghiên-cứu câu hỏi thứ nhất, triết-học là văn-hóa để nghiên-cứu câu hỏi thứ hai, tôn-giao là văn-hóa để nghiên-cứu câu hỏi thứ ba.

Trong khi nghiên-cứu ba câu hỏi đó, các nhà học-giá vi muôn sỏi rộng phạm-vi của mình, và vì sự lựa chọn tài-lieu, tự-nhiên có khi phải ra ngoài giới hạn của mình, mà thêm lời nghe-ly-luận hoặc phê-bình đến giới-hạn của văn-hóa khác. Cái do tự-bên giới-hạn khác kia, cung-nên coi là sự khuyết-nhanh giáp-nhanh, phe-no lgi-dung lgi-phe kia, phe kia gary-dung cho phe nò, dể cùng tăng-liên cho loài người cuộc sanh-hoạt hoàn-toàn về tinh-thần và về vật-chất. Chứ nên công-kích län-nhau, phâ-hoại län-nhau, làm giảm bớt hạnh-phúc về sự sanh-hoạt của loài người.

Cái thuyết đó nghe cũng có.

Tóm xem những lè nói trên, thi khoa-học & trong văn-hóa đã chém được địa-vị rất trọng yếu. Song le, nhiều người chưa hiểu, hân đến tinh-hình đại-khai của khoa-học. Một thi nói rằng: khoa-học chỉ biết thực-nghiêm và phát-minh, làm ra v.v. số những thứ học-văn-thuần v.v. công-lợi, như là xe lửa mới, tàu thủy mới, máy bay mới, và các thứ thuoc mới v. .... ; hai thi nói rằng: khoa-học chỉ biết quan-sát và thí-nghiêm, lợi dụng phép qui-nap mà nghiên-cứu hết

l

NGUYỄN-BÌNH-KIÊN
(tiếp theo)

Quan bồi-thâm hỏi tôi muốn thay kiện nào, tôi đáp rằng tôi lý-xét nào có tôi chỉ đâu mà phòng mướn thay kiện để biện hộ.

Thế nhưng lúc tôi vò khán rồi, bởi muốn cho tiện bê vò ra thám hỏi, nên anh em ở ngoài bờ cũng có mướn trang-sư Can-cellier.

— Thưa cụ vây chờ bức thư kia là thư của ai?

— Ấy là một bức thư bằng chữ nhỏ của tên Bao, là chung thân ở Côn-lon, giao cho thám-thính Thinh là người bị can về vụ án-cấp liên kết ở Côn-lon đó.

Bao với Thinh hai dâng mưu nhau lấy liền để một dâng bợ dì và thoát-thân trước còn một dâng bợ sẽ thoát sau. Bức tuô ấy là của Bao giao cho Thinh mang v.v., trong thư Bao giới-thiệu với tôi Kiên rằng Thinh là một người có tư-tưởng cách-mạng, nhòe cu lú Kiên, nếu có thể, thi thư-xép cho Thinh di qua Nga. Hiện nay người ta đã dem Bao về giám tại khâm-lon đây.

— Bữa qua đây, bồi-thâm nói làm sao mà thà cụ ra?

— Lúc mới kêu tôi ở khâm quas, quan bồi-thâm liền mời ngồi và hỏi lâu nay ở trong khâm có mạnh giời không.

Nghé câu hỏi có ý trò-trêu, tôi Rdingai lại hỏi trả lại 2 cái tên từ Cao và Thạch Khanh nữa.

Tôi đáp rằng ngày tôi còn ở ngoài Côn-lon, một tối khi trong anh em cũng có người gọi tôi là ông Tú, hay là ông Cao, nhưng mà rất ít lâm. Còn như cái tên Thạch-Khanh thi không biết trong nhường khi làm thơ làm từ chơi với anh em, hoặc giả có khi nào tôi ký cái tên ấy là cũng là lớn-leo lung: Ấy là một điều thật-qu!

— Phải chí hứa hứa ông cứ khai ngay như vậy, thi ai giám

ít lại một mày mò tự do gi,

nâm mẫn trong khâm chưa

biết đến giờ nra, cự quá

khó quá, khốn an quá, bèn

quay mặt v.v. cù quyền kêu

là Tu-pháp & xinay ma van

khất lấy mồi may một chén

cơm hơi dày ấy, dể khôi

phai luy tới v.v. con, mồi

người một chò nǎm cho súch

sách để khói bài hại đến

thân thề; thò m.có được

không?

— Bầm quan lòn, phải chí hứa

đó ngài đưa cho tôi xem cái

thờ kia cho rõ ràng thi tôi mới

biết đường lòi nhón, chò cái nay

tôi vẫn thiệt không có nhường

tên ấy mà lại thấy nói v.v. nhường

lên ấy mà bắt tôi, thi làm sao

mà tôi nhận được?

Cứ vậy thi ở trong văn-hóa, cái thứ học-văn có thể mờ mang sự «biết» đích xác cho loài người tức là khoa-học, cái công-sử lại tôn-giao, dđi lại triết-học, cũng là công của khoa-học. Nói về sự «đem ra mà dùng», thi ở Âu-châu ấy-

HẾT

Nguyễn ngay-Cao liên-sanh còn ở Côn-hi tên Bao dâng nghe tiễn đến lão mưu-sư với thám-thính, thi Bao sực nhớ đòi viết thư bướng về như cũ bờ kỵ-thật thi liên-sanh ta hiện không có dinh-dấp cho việc làm của hai người.

— Trong khâm ủ óc gần ông Nguyễn-anh có không?

— Tuy là một nhau, nhưng không là nhau dặng?

— Cụ trong lúy độ này

sắc-tưởng ra lúy?

— Không dâng lúy, nhưng

nước da cũng xanh hơn

mỗi ngày. Thám-thính Ông ta

cũng chạy, cũng ăn, cũng vui

về chơi đùa với người đồng

bội, chờ không lúy vè buồn.

MỘT ÍT LÂU

... ông Ninh và hốt thấy nhau người bị

liên canh v.v. vì tội-kín tuy

dâng được phép tội mặc dù

tù, nhưng mìn-e còn ở

chung với tù-đom-cướp,

chờ không phai & theo tù

quốc-sự.

Lạ chưa tè!

Vụ Hội-kín Nguyễn-an-

Ninh có phải là quốcsự không?

Nếu không phai thì là vụ

gì?

Nếu phai, thi oâu dâng

tháng tròn này, giám mãi

người ta với tù-đom-cướp?

Giám cầm-đang ngay-về

tội, dâng kỵ-thật Ông ta lúy

chí cho chúng là người

sinh-trưởng & nay.

Song giám cầm-đang

những người vò tội, à lại giám

cầm chung với tù-phạm

giết người-trò-cướp, thi

cho dâu có ở trời chánh-phủ

này dì, mà chúng tôi

cũng là lớn-leo lung: Ấy là

một điều-leo quay!

Nhưng ngay bây giờ

trong tay dâng còn sót

lại một mày mò tự do gi,

nâm mẫn trong khâm chưa

biết đến giờ nra, cự quá

khó quá, khốn an quá, bèn

quay mặt v.v. cù quyền kêu

là Tu-pháp & xinay ma van

khất lấy mồi may một chén

cơm hơi dày ấy, dể khôi

phai luy tới v.v. con, mồi

người một chò nǎm cho súch

sách để khói bài hại đến

thân thề; thò m.có được

không?

— Phải chí hứa hứa ông cứ

khai ngay như vậy, thi ai giám

ít lại một mày mò tự do gi,

nâm mẫn trong khâm chưa

biết đến giờ nra, cự quá

khó quá, khốn an quá, bèn

quay mặt v.v. cù quyền kêu

là Tu-pháp & xinay ma van

khất lấy mồi may một chén

cơm hơi dày ấy, dể khôi

phai luy tới v.v. con, mồi

người một chò nǎm cho súch

sách để khói bài hại đến

thân thề; thò m.có được

không?

— Phải chí hứa hứa ông cứ

khai ngay như vậy, thi ai giám

ít lại một mày mò tự do gi,

nâm mẫn trong khâm chưa

biết đến giờ nra, cự quá

khó quá, khốn an quá, bèn

quay mặt v.v. cù quyền kêu

là Tu-pháp & xinay ma van

khất lấy mồi may một chén

cơm hơi dày ấy, dể khôi

phai luy tới v.v. con, mồi

người một chò nǎm cho súch

sách để khói bài hại đến

thân thề; thò m.có được

không?

— Phải chí hứa hứa ông cứ

khai ngay như vậy, thi ai giám

ít lại một mày mò tự do gi,

nâm mẫn trong khâm chưa

biết đến giờ nra, cự quá

khó quá, khốn an quá, bèn

quay mặt v.v. cù quyền kêu

là Tu-pháp & xinay ma van

khất lấy mồi may một chén

cơm hơi dày ấy, dể khôi

phai luy tới v.v. con, mồi

người một chò nǎm cho súch

sách để khói bài hại đến

thân thề; thò m.có được

không?

— Phải chí hứa hứa ông cứ

khai ngay như vậy, thi ai giám

ít lại một mày mò tự do gi,

nâm mẫn trong khâm chưa

biết đến giờ nra, cự quá

khó quá, khốn an quá, bèn

</div

CƠ QUAN ĐA CÓ

Cơ-quan-hàng-chủ Quốc-Người dà in rồi, thiệt là một cách chơi giải trí, rất thú vị. (Cũng như cuộc chơi "Jeu de l'ois") của người Tây. Chơi có quan tài thiệt là vui và giải trí cho những người chơi phê, chơi bài, chơi cờ tướng đều là các cuộc chơi nhàn rỗi lao-tâng. Nhà nào cũng nên có bàn cơ-quan, nhau khi rảnh việc, đem bàn cơ con hột ra, cùng anh em và con xúm lại chơi thi còn gì vui bằng. Cách chơi rất dễ, có chí trong bàn cờ. Cờ này giá 0\$40 một bàn mồi bàn cờ có luân cờ hột. Cờ gõi bao các nút kè sau đây:

Hieu VĨNH-TÂN ở Chợ-cù Saigon, Hieu NGUYỄN-BÙC-NHUẬN ở số 42 đường Catinat, Hieu NGUYỄN-VĂN-TRẦN và Bazar TÂN. PIAT Boulevard Bonnard, Galeries-Indochinoise PHAM-CÔNG-TỈNH ở Dát-Hộ, Hieu NGUYỄN-VĂN-BIÊU ở Giadin, Hieu LY-HƯU-DU Nam-vian số nhà 300 đường Marins và nhà số 51, Quai de Mythe Cholon.

Qui vi ở xa muốn mua xin viết thư và gửi Mandatcho M. Nguyễn-duc-Nhuận N 42 Rue Catinat Saigon.

Phụ thêm 0\$20 tiền gửi.

THUỐC GIA TRYỀU HẤT THẦN HIỆU

Địa chỉ: HOÀNG-SƠN-LANG ở HANOI

Thuốc PAU-LỘ U và GIANG-MAI (TIM-LA) thiết hay, bất kỳ bệnh nặng hay nhẹ uống thuốc này đều khỏi và không hại đường sánh đặc, không một khớp chỗ bất. Cách dùng thuốc thiệt là rõ và không mất công gì cả.

Thuốc LÂU GIÁ: 0\$ 70 một v. bệnh nhẹ uống 3 v., nặng 5, 4 v. thi hết. Hai bữa uống một v.

Ai mắc bệnh kể trên đây, xin mua viết thư tôi sẽ gửi đi ngày theo cách LÂM HÓA GIÁO NGÂN.

Nếu ở xa không có nhà thờ thì mua ở gần nhà thờ gần trấn trước cũng dùng và phải thêm tiền gửi riêng.

Có mua dây cách dùng thuốc rất chi tiết.

Trò múa tại tiệm:

M. LÊ TIẾN-CHỨC.

HOÀNG-SƠN-LANG — SAIGON

GIA BAO

Thân-Chung

Một năm..... 12\$00

Nửa năm..... 7 00

Ba tháng..... 4 00

Mandats xin nhờ để cho

M. Nguyễn-văn-Bá

Quản-lý báo Thân-Chung.

Ai gặp tên Dương-tân-Lượng

Dương-tân-Lượng làm encaisseur cho tôi di viếng phía đông Nam-Kỳ trên nửa tháng nay bậc tin bậc tức, nghe nói y có nhơn lòng tin cậy đồng bào đối với tôi mà làm nhiều điều bất chính, nhất là có quan hệ đến tho-Quán Mme Phan-thi Bạch-Vân. Vậy hỏi tên chư tôn ai có gặp Dương-tân-Lượng ở đâu, thì xin bảo y về, tôi sẽ tha lỗi. Còn ai đã trực tiếp với y về điều gì thuộc tên bạc thì hãy mau cho tôi rõ. Mọi việc quan hệ của Lượng đã làm tôi muộn biết ngay, mọi việc quang-hệ — Lượng sẽ làm từ 30 Janvier 1929 tôi không nêu nữa.

Nay kính-cáo
Võ-dinh-Dân Gđcđng

SINDEX

TIN TRONG NƯỚC

NAM-SKY

SAIGON

Dưa Ngựa

Ký thứ 13

Chùa nhật 3 Février 1929

Hôm đầu mùng dưa-nga (tên nusk) hàng có ký dưa nusk tên col bằng ký này, một là có độ phân thường lớn Saigon tức kêu là đồi (Grand prair Salgo); là tên thường nhứt hai ngàn đồng, nghĩa là toàn là nusk có danh tiếng; hai là độ ngựa An-lê chạy lùn thứ nhứt.

Phản thường Gold Fly

(Dưa rào 3: séri 2000 thước) nghĩa

Annam B 4 tuồi sáp lèn)

Đạm Long 44 Ô-phung 48

Kim Xanh 38,5 Ô-may 46

Hoàng-phong Thành 44

Tỏi chi danh Ô-may pagnant. Kim Xanh placé.

Phản thường giyu

(Dưa rào 1500 thước) nghĩa Annam

4 tuồi sáp lèn)

Serbis tok.5 Maishi-Ngoc 42

Centauré 46 Hồng-Anh 42

Vang-ngec 44,5 Haim-hoa 40,5

Ô-ngec 44,5 Belleville 44,5

Vang-hung 42 Kim-quí 44,5

O-long 40,5

Tỏi chi danh Kim-Hoa pagnant.

Vang-hung và Centauré places

Dưa voi-nam

Phản thường Espagne

(Dưa rào 1500 thước) nghĩa Annam

4 tuồi sáp lèn)

Abade 42,5 Thành-Long 36,5

Long-hap Spec 36,5 Ô-phu-long 43

Joyau 43,5 Tân-Long 42,5

Flaquéau 38 Meusor 46

Dưa may danh coa Menur gagnant Joyau va Aubade placés, con Ô-phu

mau ma k-ông dược bén nên đánh

vết place là ch-phun hòn hét.

Nái Róm

PNOMPENH

Cùng a em thợ đèn và

máy

Kính-xi-huân anh em đồng

nghiêm. Họ, may trong xù ta,

hở nạo to nào, cũng có lập

bội tương mà giúp đỡ nhau,

tùy theo nghề nghiệp. Duy có

người làm nghề may den chúng

ta, chưa có ai có động

cung nhau a lợp hời. Xì-xu

em xét cho ống: chúng ta dày

cứng dùi từ cuả tam người it ra

cứng bằng a anh em tam nghe

khac. Vay a vé phun lao động

chung ta lợp che hoai trong

vong cuay che cuà các nua

tu-bón chia cuà nua cung hiêu

du, các nua tu-bón họ coi

chung ta cung nua một vật gi

hèn mọn, nua dùng thi dùng

muôn bô bô. Nếu anh em

chẳng có nua đang coi hàng

nhảy vi ngựa dưa đường

trong 3,000 thước vi ngựa dưa tonu

ta ngựa coi àn ty danh heng. Vì

phu tuong ton nua được 3,000

dong neu coi ngựa phan ubien

uam muon giyt heu dang ngua rat

dong. Vợ may nee lau duong

ngua k-ông den coi ngua coi

ngua coi ngua coi

